

Suomalaisten hyvinvointi kovissa kansissa

MATTI VIRTANEN

Stakes on julkaissut (vuodesta 1995 lähtien) joka toinen vuosi Palvelukatsauksen, joka kuvaa kunnallisen palvelujärjestelmän kehitystä, ongelmia ja uusia toimintamalleja. Nyt se on saanut rinnalleen myös joka toinen vuosi ilmestyvän kansalaisten hyvinvoinnin kehitystä seuraavan sarjan, jonka ensimmäinen kirja julkistettiin Stakesin 10-vuotisjuhlien yhteydessä viime marraskuussa.

Matti Heikkilän ja Mikko Kauton toimittama Suomalaisen hyvinvointi 2002 jakautuu kolmeen osioon: elinolot ja niiden kehitys, hyvinvointipolitiikka ja sen onnistuminen sekä sosiaaliset ongelmat ja niihin vastaaminen. Pääpaino on artikkeleissa, joita tukevat tilastolliset tietonurkat. Kirjoittajina on 37 tutkijaa, pääosin Stakesista.

Elinoloja tarkastellaan ihmisen elämänsäkaaren mukaan: erikseen lasten ja lapsiperheiden, nuorten, työikäisten ja ikääntyneiden osalta. Toisessa osassa dokumentoidaan viime vuosien keskeisimmät sosiaali- ja terveyspoliittiset reformit ja suomalais-

ten sosiaaliturvaa ja sosiaalipalveluja koskevat mielipiteet sekä arvioidaan hyvinvointipolitiikan eri osa-alueita: tulonjakoa ja kannustimia, työttömien aktiivointia, perheiden tukemista, alkoholi- ja huume politiikan murroksia ja pääkaupunkiseudun polarisoitumista. Kolmas osa keskittyy sosiaalisiin ongelmiin: suomalaisen köyhyyteen vertailevasta näkökulmasta, elämänlaadun alueelliseen eriytymiseen, sosioekonomisiin terveyseroihin, asunnottomuuteen, suomalaisiin juomatapoihin ja sukupuolisuuteen väkivaltaan. Kirja päättyy Matti Heikkilän ja Mikko Kauton synteettiseen kuvaan suomalaisten hyvinvoinnista vuosituhannen alussa.

Kirjan pääviesti on myönteinen: hyvinvointi on kohentunut valtaosalla aikuisväestöä. Väestön koulutustaso on noussut, asumisen taso on parempi kuin aikaisemmin ja keskimääräisellä tulo- ja varallisuustasolla mitattuna taloudellinen hyvinvointi on lisääntynyt. Myös työikäisten terveys ja ikääntyneiden toimintakyky ovat kohentuneet. Lisäk-

Suomalaisten hyvinvointi 2002 -kirjassa on 434 sivua ja kovet kannet. Stakes myy sitä hintaan 23 euroa, tilata voi esim. sähköpostilla osoitteesta orders@stake.fi.

si suomalainen hyvinvointimalli alentaa tehokkaasti köyhyyttä. Tehtyjen tulonsiirtojen jälkeen Suomessa on hyvin tasainen tulonjako ja köyhyys alhaisimpia koko EU-alueen sisällä.

Kuva kuitenkin himmenee, kun suomalaisten köyhien tuloja vertaillaan muiden Pohjoismaiden köyhyysrajoihin: Suomen köyhät ovat pohjoisen Euroopan köyhimpiä. Synkimmältä näyttää pienten lasten perheissä, jotka ovat jääneet yleisestä tulokehityksestä jälkeen. Pienituloisten lapsiperheiden lukumäärä on kasvanut ja kymmenessä vuodessa lapsiperheiden köyhyysaste on kaksinkertaistunut.